

DATUM 16-4-2021

AAN Provinciale Staten/ commissie RGW

VAN Gedeputeerde Hanke Bruins Slot

ONDERWERP Schriftelijke beantwoording van openstaande vragen bij behandeling concept Ontwerp Bodem- en waterprogramma op 24 maart jl. in Commissie RGW

Op 24 maart jl. heeft de commissie RGW het concept Ontwerp Bodem- en waterprogramma 2022-2027 besproken (kenmerk 2021RGW44). Ik heb daarbij toegezegd om nog uitstaande vragen schriftelijk te beantwoorden. Het gaat om vragen van de Partij voor de Dieren en de SP.

De heer Van der Steeg van de Partij voor de Dieren (PvdD) stelde in de commissie dat de door hem voor de vergadering ingediende aanvullende vragen over waterparels, vislood, grondwaterverontreiniging op grote diepte, toestromend grondwater en datacenters wat hem betreft schriftelijk beantwoord konden worden. De vragen over waterparels, grondwaterverontreiniging op grote diepte en datacenters heb ik al in de vergadering beantwoord. Tijdens de vergadering heb ik ook toegezegd een technische vraag van de heer Schipper van de Socialistische Partij (SP) schriftelijk te beantwoorden. Hierbij ontvangt u de beantwoording van de nog uitstaande vragen:

VRAGEN PvdD

Vraag	Reactie
Tav vislood, blz 26. Fijn dat in de tekst de eerdere toezegging van de gedeputeerde wordt vermeld. Ter verduidelijking: bedoelt men met het 'volgen van Rijksbeleid' dat men geen eigenstandige overweging zal maken omtrent het eventuele verbieden van loodgebruik via de voorwaarden van provinciale verhuur, maar slechts volgend zal zijn op wat het Rijk doet? Onze fractie ziet liever dat de provincie hierin een eigen keuze maakt, namelijk stoppen met loodgebruik, mits juridisch mogelijk (wat wij overigens wel verwachten, gezien de analoog met het verbieden van glyfosaatgebruik bij provinciale pachtovereenkomsten).	In de commissievergadering van 10 februari 2021 is dit onderwerp uitgebreid besproken en bent u geïnformeerd over de voortgang. Ik heb opnieuw aangegeven dat bij afloop van overeenkomsten met visverenigingen wordt gekeken of een verbod op het gebruik van vislood aan de verlenging kan worden verbonden. De Green Deal is gebaseerd op afspraken van het Rijk met de branche en gericht op zelfregulering. Dat betekent dat op dit moment de provincie geen rol heeft bij het verbieden van het gebruik van vislood. Wel hebben wij toegezegd om een rol te spelen bij communicatie en is er meegedacht bij de Pilot de Eem loodvrij. Bovendien is niet alleen het gebruik van vislood een aangrijpingspunt, maar ook de productie van deze attributen. Dat kan op provinciaal niveau niet worden geregeld.
Blz 43, De invloed van de kwaliteit van het toestromend grondwater op de kwaliteit en de (ecologische) doelen van de overige oppervlaktewaterlichamen zijn niet specifiek onderzocht. Het is mogelijk dat het wel een negatief effect heeft op het halen van de ecologische doelen voor deze wateren. Verderop staat dat men wel wil verkennen of men samen met de waterschappen knelpunten kan identificeren ten aanzien van verontreinigde historische grondwaterpluimen. Onze fractie wil vragen of dit onderzoek ook daadwerkelijk opgepakt kan worden en of dit breder getrokken kan worden in de zin dat men kijkt naar de relatie	Het toetsen of het toestromend grondwater een negatieve invloed heeft op het halen van de KRW-doelen voor het oppervlaktewater is één van de verplichte zes toetsen voor het bepalen van de toestand van de KRW-grondwaterlichamen. Als de oorzaak niet kan worden weggenomen (zoals bij het van nature voorkomen van grote hoeveelheden fosfaat of zout in de bodem) dan wordt het doel erop aangepast. Voor overige wateren geldt een vergelijkbare toets niet. Door de waterschappen zijn zogenaamde watersysteemanalyses uitgevoerd. Daarmee is er globale informatie over de invloed van het grondwatersysteem op de kwaliteit van het oppervlaktewater. De realisering van de doelen overig water staat aan het begin van de

<p>van kwaliteit van toestromend grondwater op het halen van ecologische doelen voor deze wateren.</p>	<p>uitvoering. Gedurende de uitvoering zal verder blijken of er nadelige effecten zijn toe te schrijven aan de invloed van grondwater. De waterschappen hebben de rol om dit te bepalen. Bij biologische doelen gaat het veelal over nutriënten en zouten. Pluimen vanuit bodem- en grondwaterverontreinigingen worden gevolgd vanuit de rol van de provincie. Hiervoor is ook een activiteit opgenomen in het programma, zoals u al aangaf.</p>
--	--

VRAAG SP

Inleiding:

Wat mij betreft gaat het nu vooral over bodemvervuiling en mogelijke grondwatervervuiling door wat heet 'opkomende stoffen'. Ik wil daarbij verwijzen naar de docuserie 'De Vuilnisman' van Teun van der Keuken en dan met name de uitzending over biovergisting van 14 maart. Om de vergisting van mest op gang te krijgen moeten organische stoffen worden bijgemengd. Op de aanlevering daarvan is weinig tot geen controle, waardoor het een kans is voor criminelen om gemakkelijk en goedkoop van afval af te komen. Drugsafval, dioxines en allerlei andere troep zijn aangetroffen in het restproduct, dat als mest over het land mag worden uitgereden en wat dus vervolgens de bodem in gaat en mogelijk het grondwater.

Vraag 1: Is dit verhaal bekend?

Antwoord: Ja, de risico's omtrent mogelijke bodem- en grondwatervervuiling door zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) bij co-vergisting zijn bekend.

Vraag 2: hoe schat u de gevaren in?

Antwoord: In het rapport 'Bestuurlijk Signaal Co-vergisting: duurzame energie of afvallozing?' zijn de risico's van co-vergisting door het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC) Noord-Nederland en de themagroep co-vergisting van de Landelijke Milieukamer uiteengezet. Het rapport Bestuurlijk Signaal constateert dat er kwetsbaarheden zijn met betrekking tot co-vergistingsinstallaties. Deze knelpunten betreffen vooral de naleving van wet- en regelgeving, administratie en controle. Het rapport constateert dat er sprake is van een papieren werkelijkheid en van complexe wet- en regelgeving, dat fraude lucratief en (te) gemakkelijk is en dat de gebrekkige naleving leidt tot risico's voor het milieu en de volksgezondheid. Waar het gebruik van reststromen betreft, hebben handhavingdiensten met name zorgen over het gebruik van niet-toegelaten stoffen. Het Bestuurlijk Signaal constateert dat de markt voor co-substraten te beperkt is, waardoor ondernemers geneigd zouden zijn tot het gebruik van niet-toegestane co-substraten.

Bij mestvergisters en co-vergisters kunnen meerdere instanties betrokken zijn. Een klein gedeelte van deze bedrijven valt onder het bevoegd gezag van de provincie en de meeste onder het bevoegd gezag van de gemeenten voor hun omgevingsvergunning. De Provincie Utrecht is bevoegd gezag voor één mestvergister en één industriële vergister. Er zijn in Utrecht circa 6 bedrijven met vergisting die onder het bevoegd gezag van de gemeenten vallen. Daarnaast wordt bij RWZI's (rioolwaterzuiveringsinstallaties) veelal slib vergist. Al deze bedrijven worden voor wat betreft de omgevingsvergunningen en de voorschriften die daarbij horen gecontroleerd door de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht-(RUD) ,ook voor de provincie en de Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU).

Als een bedrijf loost op een oppervlaktewater vallen zij daarvoor onder het waterschap of Rijkswaterstaat (RWS). Dit is afhankelijk van het water waarop wordt geloosd. Het desbetreffende waterschap of RWS houden hier toezicht op. Of het restproduct (bewerkte mest of digistaat van de vergisting) mag worden toegepast in de landbouw valt onder het toezicht van het Rijk, te weten de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. Met welke frequentie iedere instantie controleert is sterk afhankelijk van de situatie. Daar kan dus geen exacte uitspraak over worden gedaan. Wel is duidelijk dat iedere mestfabriek en co-vergister onder provinciaal bevoegd gezag meermaals per jaar wordt gecontroleerd.

Vraag 3: Welke stappen moeten wat de gedeputeerde betreft worden gezet om dit tegen te gaan?

Antwoord: De ondernemer/producent is primair verantwoordelijk voor de onderneming, borging van de kwaliteit van de (rest)producten die worden geproduceerd en de transparantie hierover. Handhavende diensten hebben een controlerende functie. Een aanpak vraagt daarom om een goede balans tussen producent-verantwoordelijkheid,

wet- en regelgeving en handhaving. Het rapport Bestuurlijk Signaal doet de aanbeveling om bij bewuste overtreders maatregelen als het tijdelijk stilleggen van de bedrijfsvoering of het afpakken van het wederrechtelijk verkregen voordeel in te zetten, zodat het financiële gewin direct wordt stopgezet of ontnomen.

Adequaat toezicht door de handhavingsdiensten is in dit geval van cruciaal belang. Bij vergelijkbare problematiek rondom het vergistingsbedrijf Van de Groep wordt daarom streng gehandhaafd. Daarnaast heeft de sector samen met [RVO.nl](https://www.rvo.nl) (van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) het certificeringssysteem Responsible Biomass Certification scheme ontwikkeld, dat voorwaarden opstelt voor de kwaliteit van de co-substraten. Deze eisen zijn vooral gericht op het veilig gebruik van het digestaat, dat als restproduct bij de vergisting vrijkomt en als meststof gebruikt wordt. Het certificaat wordt door onafhankelijke instanties afgegeven. Problematiek rondom co-vergisting speelt ook bij andere provincies en omgevingsdiensten. Daarom brengen we dit in IPO-verband aan de orde om te komen tot een gezamenlijke strategie om in te kunnen spelen op de uitdagingen rondom deze branche.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2018/09/11/reactie-bestuurlijk-signaal-co-vergisting>

https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2019Z14953&did=2019D30716

<https://megamestvergistergroenlonee.nl/wp-content/uploads/2019/05/Rapport-Co-vergisting-of-Afvallozing-1.pdf>

<https://www.politiedierenmilieu.nl/images/20165ketenaanpak.pdf>